

مدل‌های مشارکت عمومی - خصوصی در حوزه سلامت

گزارش
آرمان عبدالحی

❖ مشکلات ساختاری نظام سلامت

بر اساس پژوهش‌های در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌توان بیان داشت که ساختار سطوح ارائه خدمات سلامت به‌ویژه در حوزه خدمات بیمارستانی با مشکلات بنیادینی به شرح ذیل روبه‌رو است:

۱- عدم مشارکت سازمان‌دهی شده سایر بخش‌ها در تأمین سلامت (ضعف ارتباط درون بخشی و بین بخشی).

۲- درگیری شدید دولت (وزارت بهداشت و برخی دستگاه‌های اجرایی) در امور اجرایی (ارائه خدمات در تمامی سطوح) و عدم تبیین جایگاه واقعی بخش غیردولتی در نظام ارائه خدمات.

۳- فقدان بهره‌برداری لازم از تمام ظرفیت‌های موجود شبکه جهت پیاده‌سازی طرح‌ها و برنامه‌های سلامت.

۴- بهره‌وری بسیار پایین در بیمارستان‌های دولتی از سوی دیگر بر مبنای نظر کارشناسان حوزه سلامت، پیامدهای وضع موجود را می‌توان در کیفیت و کارایی پایین خدمات و همچنین ضعف اساسی در پاسخگویی بخش دولتی و در نهایت در نارضایتی ارائه‌کنندگان و گیرندگان خدمت جستجو نمود. تمامی این نکات بیانگر این موضوع هستند که نظام ارائه خدمات سلامت و به‌طور ویژه ارائه خدمات تخصصی سطح دوم و سوم (خدمات بستری محور) در ایران با چالش‌های بزرگی مواجه است.

❖ راهکارهای قوانین و اسناد بالادستی برای مشکلات ساختاری

از جمله مواردی که در قوانین و اسناد بالادستی به‌منظور راهکاری در جهت بهبود شرایط نظام ارائه خدمات سلامت مطرح گردیده است، بهره‌گیری از ظرفیت بخش

خصوصی است. بر این اساس می‌توان به بندهای ۳۲ و ۳۳ و ۳۵ در نقشه تحول نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران منتشره از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اشاره نمود که بیان داشته است: «سهم بسیار بالایی در یافتن‌های مؤسسات خصوصی انتفاعی در حوزه سلامت کشور، از موضوعات نگران‌کننده هست. ضروری است با تأکید بر تعریف جبران خدمت پزشکان و حاشیه سود در بخش خصوصی، روند اعطای مجوز برای ایجاد مؤسسات خصوصی غیرانتفاعی و حمایت مالی و عملیاتی از آن‌ها، سریعاً تسهیل گردد تا چنین مؤسساتی گسترش یابند. در یک هدف‌گذاری طولانی مدت باید نسبت سهم مؤسسات غیرانتفاعی انتفاعی خصوصی از کل دریافتی‌ها در بخش خصوصی سلامت به ترتیب به حدود ۶۰ و ۴۰ درصد تغییر یابد.»

❖ سازوکار قراردادهای بخش خصوصی

هم‌چنین در این نقشه مطرح گردیده است که استفاده از سازوکار قراردادهای موضوع حائز اهمیت در توسعه مبادلاتی و بهره‌گیری از مزایای مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های بهداشتی - درمانی دولتی در نظام یکپارچه هست. برای سازمان‌دهی چنین شرایطی در نظام مبادلاتی بخش توضیح قراردادهای الزامات موسوم به «حالت منطقی» از مهم‌ترین موضوعات برای سیاست‌گذاری محسوب می‌شود.

❖ روش‌های پرداخت برای واگذاری ارائه خدمات سلامت

یکی از موضوعات مهم دیگر، استفاده از سازوکار روش‌های پرداخت برای واگذاری ارائه خدمات سلامت به فراهم‌کنندگان بخش خصوصی است. مناسب‌ترین روش‌های پرداخت در قراردادهای، روش‌هایی هستند که علاوه بر ایجاد انگیزه در افراد و مؤسسات خصوصی، برای مراقبت‌های مدیریت‌شده نیز مناسب دانسته شوند.

از سوی دیگر در قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶ نیز به‌نوعی به‌روش‌های ایجاد مشارکت و بهره‌گیری از بخش خصوصی اشاره شده است: امور تصدی‌های اجتماعی، فرهنگی و خدماتی با رعایت اصول بیست و نهم و سی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از طریق توسعه بخش تعاونی و خصوصی و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی تعیین صلاحیت‌شده و با نظارت و حمایت دولت و با استفاده از شیوه‌های ذیل انجام می‌گردد: